

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. XI. Vltteriùs ostenditur opera bona naturalia ad salutem non conferre.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

Vasquez 1. 2. d. 190. cap. 9. multos etiam ex sanctis Patribus: de quibus infra.

III.

Duplici viâ à nonnullis defenditur posse opus omnino naturale conducere ad vitam æternam.

Duobus modis intelligi potest hæc sententia: primò, ut sermo sit de actibus ita usquequaque naturalibus, ut nulla in illis eliciendis intercedat gratia per Christum, sive ordinis naturalis, sive supernaturalis, sed solis arbitrii viribus fiant, quo sensu hæc opinionem docet Durandus & Cajetanus, imò & S. Thomas locis jam citatis. Primâ 2.de tamen q. 109. art. 6. mutavit sententiam, & meritò, alioqui sequeretur initium salutis esse purè à nobis, qui fuit error Massiliensium. Secundo itaque modo sententiam hæc defendit Pater Vasquez, nempe ita, ut licet actus hosce dicat esse ordinis quoad substantiam naturalis, affirmet nihilominus, ad eos necessariam esse aliquam gratiam per Christum, quam, ut supra vidimus, requirit ad omnem actum moralem. Idem tenere videtur Coninck d. 14. de fide, dub. 6.

IV.

Secunda sententia negat ullum actum naturalem per se conferre ad salutem.

Secunda sententia docet nullum unquam actum ordinis naturalis conducere per modum meriti ad vitam æternam, nec ita, ut positivè det initium salutis: ita Suarez lib. 2. de prædestinatione, cap. 7. & 19. & hic, lib. 1. cap. 31. & 33. Molina & alii ex recentioribus.

V.

Sermo est de actibus, ad quorum productionem nihil omnino supernaturale concurrat.

Notandum, sermonem hic esse de operibus bonis, in substantiâ planè naturalibus, & ad quæ nihil supernaturale ullo modo concurrat, sive fiant per concursum generalem, sive per auxilium aliquod speciale, ordinis tamen naturalis, de his, inquam, inquirimus utrùm conferant meritorie ad fidem, gratiam, & salutem obtinendam; si enim hi actus eliciantur ex imperio aliquo supernaturali, alio modo de iis philosophandum est, ut videbimus. Si quando verò ex peculiari Dei providentiâ detur speciale aliquod auxilium ob merita Christi, ad actus aliquos bonos eliciendos, aut ad peccata in particularibus quibusdam circumstantiis vitanda, vocari illud potest gratia per Christum, non tamen propriè gratia sanctæ inspirationis, & qualem ad justificationem & meritum requirunt Concilia & Patres, sed protectionis tantum externæ, sicut est ut puer statim moriturus nascatur prope fontem, & alia hujusmodi.

VI.

Opera merè naturalia non conferunt directè ad salutem.

His positis existimo cum auctoribus secundæ sententiæ, licet opera in entitate naturalia, seu virtutis acquisita, conducere indirectè & per accidens possint ad vitam æternam, removendo scilicet prohibens, habitus nimirum & actus praves, qui verè virtutis operationem impediunt, juxta jam dicta, existimo, inquam, ea positivè ac directè, & per modum meriti, ad gratiam & salutem nunquam conferre.

VII.

Distinguntur semper Patres inter opera naturalia, & illa quæ conducunt ad consequendam salutem.

Prima pars Conclusionis probata est sect. præcedente, cum de actu naturali Fidei. Secunda verò pars probatur primò auctoritate Patrum, ubique distinguuntur inter opera bona naturalia & opera pietatis Christianæ, seu per se conducentia ad salutem, quorum testimonia adducta sunt supra: quibus addo id quod habet S. Augustinus lib. de patientiâ fit donum Dei, & respondet esse, licet non ex iis, quæ sunt propriè dona fidelium, vel filiorum cælestis illius Hierusalem, quæ est mater nostra, seu, quod eodem recidit, non esse ex iis donis, quæ conducunt ad salutem, nosque ad patriam nostram cælestem perducendos. Quam diversitatem actuum ulterius explicat S. Augustinus exemplo Abrahæ, qui duobus filiis, quorum unus ex matre liberâ na-

Duo munerum genera filii sui cælestis Abrahæ.

tus est, alter ex ancillâ, diversi generis munera largitus est; priori namque dedit hereditatem, alteri munera alia ab hereditate diversa: sic, inquit, S. Augustinus, operibus gratiæ dat Deus hereditatem, seu gloriam & salutem, aliis autem, quæ naturalia sunt, & quamvis bona, non tamen ex gratiâ simpliciter facta, non dat salutem & hereditatem, sed ad summum inferiora quædam munera, naturalia scilicet, & operibus quibus dantur proportionata. Quibus verbis clarissimè Divus Augustinus differentiam tradit inter opera naturalia & supernaturalia, illaque nullam habere ait proportionem cum salute, & præmiis supernaturalibus, sed in lineâ planè diversâ constituit.

SECTIO UNDECIMA.

Uterius ostenditur opera bona naturalia ad salutem non conferre.

Hæc veritas probatur secundò: in Scripturâ siquidem & Conciliis manifesta traditur differentia inter actus naturales & supernaturales, in ordine ad salutem & meritum præmiî supernaturalis; hoc enim sensu dicit Apostolus 2. ad Corinthios 3. v. 5. *Non quod sufficientes sumus cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est*, quod de operibus ad salutem conducentibus intelligi debere ostensum est supra. Sic Concilium Arausicanum can. 7. ait, neminem quidquam boni per naturæ vigorem præstare, aut cogitare posse, ut expedit, seu quod ad salutem pertinet vitæ æternæ: & can. 6. damnat eos qui gratiam subjungunt humilitati, aut obedientiæ humanæ. Clarius Concilium Tridentinum sess. 6. can. 3. hac de re ait: *Neminem sine præveniente Spiritus sancti inspiratione, atque ejus adjutorio posse credere, sperare diligere, aut pantere (non quomodocunque) sed sicut oportet ut ei justificationis gratia conferatur: ubi illæ voces prout oportet ad salutem & similes arguunt* possibiles esse alios actus fidei, humilitatis, obedientiæ, pœnitentiæ &c. viribus naturæ elicitos, qui quantumvis boni sint & honesti, non tamen sunt tales, quales sint oportet, ut ad salutem conferant, nempe supernaturales.

Dices ideo hos actus non fieri sicut oportet, non quòd non sint altioris ordinis, sed quòd non eodem modo eliciantur, actus quippe qui sunt sicut oportet, & conducunt ad vitam æternam, sunt ex gratiâ & concursu extraordinario Dei, alii verò merè naturaliter, & per concursum generalem. Sed contra: actus enim isti sive cum gratiâ sive sine gratiâ eliciantur, sunt ejusdem valoris: si ergo sint improporionati respectu præmiî supernaturalis, quando sunt sine gratiâ, erunt similiter improporionati quando sunt ex illâ, & consequenter non merebuntur majus præmium. Sicut equus aut gemma non essent majoris pretii, ex eo præcisè quòd à Deo extraordinario modo, ac miraculosè producerentur, nisi majorem aliquam virtutem iis aut excellentiam inderet, qualem hic supponimus in actus quoad substantiam naturales, per auxilium tamen extraordinarium elicitos, non transfundi. Imò potius plus, cæteris paribus, mereri videtur is qui per concursum tantum ordinarium hujusmodi actus elicit; cum cæteris paribus, laude ille magis dignus sit, qui in operando minis juvatur.

Dices

III. Dices secundò: actus in substantiâ naturales, qui ad salutem conducunt, illos tantum esse, qui sunt eximie perfectionis, ratione cujus auxilium peculiare postulant, & majus eo, quod actus alii naturales minoris perfectionis, requirunt. Contrâ primò: illi enim actus quantumcunque perfecti, sunt tamen in substantiâ naturales, & consequenter hominem ad superiorem finem nullo modo elevant, ergo ob eandem rationem, nec de congruo mereri possunt gratiam, ne quidem remotè; mereri enim aliquid remotè, est mereri aliud, quod proximam cum illo habet connexionem, sed actus hi naturales nil tale mereri possunt proximè; illud siquidem vel est naturale, vel supernaturale, non secundum, ob rationem jam positam; quicquid enim est supernaturale est quid superioris ordinis, sicut gratia, & elevans ad finem supernaturalem, ergo actus naturalis est illi improprietatus, & consequenter elevare ad talem finem nequit. Si verò id quod meretur immediatè sit naturale, reddit eadem difficultas de illo ac de ipso actu, qui illud meretur.

IV. Contrâ secundò: actus namque omnes naturales sunt ejusdem rationis, solumque differunt secundum magis & minus in eodem ordine, ac proinde gratis dicitur unum disponere ad gratiam, alium nihil omninò ad eam conferre. Contrâ tertio: si enim hi actus sint in entitate simpliciter naturales, ergo datur in naturâ principium illorum simpliciter elicitivum, sicque aliquando possent viribus liberi arbitrii exerceri: si namque per se ac semper, & ex sua specie elici nunquam possint in illis circumstantiis sine concursu speciali, ipso facto videntur esse actus supernaturales. Contrâ quartò: actus quippe naturales quantumcunque excellentes, in purâ naturâ elicti, nihil ad vitam æternam conducunt, ergo nec modò; tunc enim tantum fuissent valoris, ac jam sunt. Nec refert quòd Deus modò naturam nostram ad statum altiorum elevaverit, seu per Christi gratiam ad vitam æternam, & finem supernaturalem ordinaverit, hoc siquidem nullum valorem aut præstantiam in actus transfundit. Unde Deus alios actus, supernaturales nimirum, huic fini proportionatos ad illius adaptionem providit.

V. Nec satisfacit, si dicat quis Deum modò hos actus acceptare: primò enim nullum est fundamentum hoc dicendi, imò ex Scripturâ & Conciliis magnum, ut vidimus, habemus fundamentum dicendi contrarium. Deinde acceptatio divina, ut jam diximus in simili, nullam iis indit præstantiam, nec facit actus naturales digniores præmio, alioqui si actum quemcunque naturalem, etiam minimè perfectum acceptaret, mereretur gratiam de congruo, idque licet meritis naturæ viribus & absque ullo concursu extraordinario eliceretur.

III. Dices: operâ naturalia etsi non sufficient ad meritum de condigno præmii supernaturalis, sufficient tamen ad meritum de congruo.

IV. Responderetur: licet congruitas non sit condignitas, & consequenter non requirit æqualitatem cum præmio; est tamen aliquis valor, ratione cujus præmians censetur prudenter ab illo opere exhibitio moveri ad præmium illud, intuitu hujus dandum, spectatis etiam circumstantiis personarum & aliis hujusmodi: sicut enim (ut bene advertunt aliqui) si operatio bruti esset præmiabilis, non postularet nisi bonum proportionatum bruto, & opus puerile solum exigeret præmium proportionatum puero, ita opus hominis naturalis, ut ita dicam, seu ex viribus arbitrii operantis, non habet proportionem nisi cum bono, quod convenit homini in statu naturali: & sicut non habet proportionem cum præmio ordinis Angelici, ita à fortiori non habet cum præmio ordinis divini. Hæc verò omnia fundantur in naturâ præmii; licet enim possit quis liberaliter alteri dare quiddam ipsi placuerit, vel absolute, vel intuitu operis ab alio exhibitio, si tamen det instar præmii, aliqua semper requiritur proportio.

V. Dices: Actus naturales æquè retrahunt peccatum, ac supernaturales.

VI. Respondeo: hoc solum probare, actus naturales conducere indifferenter ad gratiam, non videtur, & per modum meriti.

unionem hypostaticam, & opus ejusmodi supernaturale, quam inter actum naturalem & gratiam. Respondetur quiddam sit de entitivâ & physicâ diversitate ac distantia inter unionem & gratiam habitualem, vel actum quemcunque supernaturalem, in hoc tamen conveniunt, quod utraque sint ejusdem ordinis, nempe supernaturalis, & tendant ad participationem Dei, suumque subjectum ad eundem finem disponant, nempe visionem beatam. Res verò naturales & supernaturales tendunt ad duos fines disparatos, sicque nullam inter se habent subordinationem. Sunt itaque res naturales & supernaturales sicut duæ lineæ rectæ parallele quæ licet in infinitum protendantur, nunquam in idem punctum coeant, cum tendant in duos fines diversos. Sicut ergo duo homines, qui in his lineis incederent, nunquam in eodem puncto convenirent, ita nec qui incederent in unâ lineâ rerum naturalium, & alia supernaturalium, cum similiter tendant ad duos fines penitus diversos.

II. Dices: operâ naturalia etsi non sufficient ad meritum de condigno præmii supernaturalis, sufficient tamen ad meritum de congruo.

III. Respondeo: licet congruitas non sit condignitas, & consequenter non requirit æqualitatem cum præmio; est tamen aliquis valor, ratione cujus præmians censetur prudenter ab illo opere exhibitio moveri ad præmium illud, intuitu hujus dandum, spectatis etiam circumstantiis personarum & aliis hujusmodi: sicut enim (ut bene advertunt aliqui) si operatio bruti esset præmiabilis, non postularet nisi bonum proportionatum bruto, & opus puerile solum exigeret præmium proportionatum puero, ita opus hominis naturalis, ut ita dicam, seu ex viribus arbitrii operantis, non habet proportionem nisi cum bono, quod convenit homini in statu naturali: & sicut non habet proportionem cum præmio ordinis Angelici, ita à fortiori non habet cum præmio ordinis divini. Hæc verò omnia fundantur in naturâ præmii; licet enim possit quis liberaliter alteri dare quiddam ipsi placuerit, vel absolute, vel intuitu operis ab alio exhibitio, si tamen det instar præmii, aliqua semper requiritur proportio.

IV. Dices: Actus naturales æquè retrahunt peccatum, ac supernaturales.

V. Respondeo: hoc solum probare, actus naturales conducere indifferenter ad gratiam, non videtur, & per modum meriti.

VI. Respondeo: hoc solum probare, actus naturales conducere indifferenter ad gratiam, non videtur, & per modum meriti.

hypostaticâ, actus tamen naturalis non potest mereri quiddam supernaturale.

Res naturales & supernaturales tendunt ad duos fines disparatos.

III. Respondeo: licet congruitas non sit condignitas, & consequenter non requirit æqualitatem cum præmio; est tamen aliquis valor, ratione cujus præmians censetur prudenter ab illo opere exhibitio moveri ad præmium illud, intuitu hujus dandum, spectatis etiam circumstantiis personarum & aliis hujusmodi: sicut enim (ut bene advertunt aliqui) si operatio bruti esset præmiabilis, non postularet nisi bonum proportionatum bruto, & opus puerile solum exigeret præmium proportionatum puero, ita opus hominis naturalis, ut ita dicam, seu ex viribus arbitrii operantis, non habet proportionem nisi cum bono, quod convenit homini in statu naturali: & sicut non habet proportionem cum præmio ordinis Angelici, ita à fortiori non habet cum præmio ordinis divini. Hæc verò omnia fundantur in naturâ præmii; licet enim possit quis liberaliter alteri dare quiddam ipsi placuerit, vel absolute, vel intuitu operis ab alio exhibitio, si tamen det instar præmii, aliqua semper requiritur proportio.

III. Respondeo: licet congruitas non sit condignitas, & consequenter non requirit æqualitatem cum præmio; est tamen aliquis valor, ratione cujus præmians censetur prudenter ab illo opere exhibitio moveri ad præmium illud, intuitu hujus dandum, spectatis etiam circumstantiis personarum & aliis hujusmodi: sicut enim (ut bene advertunt aliqui) si operatio bruti esset præmiabilis, non postularet nisi bonum proportionatum bruto, & opus puerile solum exigeret præmium proportionatum puero, ita opus hominis naturalis, ut ita dicam, seu ex viribus arbitrii operantis, non habet proportionem nisi cum bono, quod convenit homini in statu naturali: & sicut non habet proportionem cum præmio ordinis Angelici, ita à fortiori non habet cum præmio ordinis divini. Hæc verò omnia fundantur in naturâ præmii; licet enim possit quis liberaliter alteri dare quiddam ipsi placuerit, vel absolute, vel intuitu operis ab alio exhibitio, si tamen det instar præmii, aliqua semper requiritur proportio.

III. Respondeo: licet congruitas non sit condignitas, & consequenter non requirit æqualitatem cum præmio; est tamen aliquis valor, ratione cujus præmians censetur prudenter ab illo opere exhibitio moveri ad præmium illud, intuitu hujus dandum, spectatis etiam circumstantiis personarum & aliis hujusmodi: sicut enim (ut bene advertunt aliqui) si operatio bruti esset præmiabilis, non postularet nisi bonum proportionatum bruto, & opus puerile solum exigeret præmium proportionatum puero, ita opus hominis naturalis, ut ita dicam, seu ex viribus arbitrii operantis, non habet proportionem nisi cum bono, quod convenit homini in statu naturali: & sicut non habet proportionem cum præmio ordinis Angelici, ita à fortiori non habet cum præmio ordinis divini. Hæc verò omnia fundantur in naturâ præmii; licet enim possit quis liberaliter alteri dare quiddam ipsi placuerit, vel absolute, vel intuitu operis ab alio exhibitio, si tamen det instar præmii, aliqua semper requiritur proportio.

III. Respondeo: licet congruitas non sit condignitas, & consequenter non requirit æqualitatem cum præmio; est tamen aliquis valor, ratione cujus præmians censetur prudenter ab illo opere exhibitio moveri ad præmium illud, intuitu hujus dandum, spectatis etiam circumstantiis personarum & aliis hujusmodi: sicut enim (ut bene advertunt aliqui) si operatio bruti esset præmiabilis, non postularet nisi bonum proportionatum bruto, & opus puerile solum exigeret præmium proportionatum puero, ita opus hominis naturalis, ut ita dicam, seu ex viribus arbitrii operantis, non habet proportionem nisi cum bono, quod convenit homini in statu naturali: & sicut non habet proportionem cum præmio ordinis Angelici, ita à fortiori non habet cum præmio ordinis divini. Hæc verò omnia fundantur in naturâ præmii; licet enim possit quis liberaliter alteri dare quiddam ipsi placuerit, vel absolute, vel intuitu operis ab alio exhibitio, si tamen det instar præmii, aliqua semper requiritur proportio.

